



Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wegwijzer:

*Europese richtlijn gegevensbescherming opsporing
en vervolging (EU) 2016/680*

Inhoudsopgave

	<i>Wegwijzer:</i>	1
I	<i>Inleiding: wat is de richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging?</i>	3
	Waarop heeft de richtlijn betrekking?	3
II	<i>Toepassingsgebied: wanneer is de richtlijn van toepassing en wanneer de AVG?</i>	4
	Wat zijn de voornaamste vereisten voor de toepasselijkheid van de richtlijn?	4
	Wanneer is de richtlijn niet van toepassing?	5
III	<i>Belangrijkste elementen van de richtlijn</i>	6
	Wat zijn de belangrijkste elementen van de richtlijn?	6
IV	<i>Belangrijkste inhoudelijke overeenkomsten en verschillen tussen de richtlijn en de AVG</i>	8
V	<i>Implementatie van de richtlijn in wet- en regelgeving</i>	9
VI	<i>Belangrijkste wijzigingen in de wetgeving</i>	11
	Belangrijkste wijzigingen in de Wet politiegegevens (Wpg)	11
	Belangrijkste wijzigingen in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg)	12
VII	<i>Waar kan ik terecht voor meer informatie?</i>	14

Leeswijzer

De wegwijzer is bedoeld als introductie op de Europese richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging en de implementatie van de richtlijn in de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

De wegwijzer is opgezet als een groeidocument dat verder zal worden aangevuld en bijgewerkt, bijvoorbeeld als er ontwikkelingen zijn op het gebied van wet- en regelgeving. De wegwijzer kan worden aangepast als er nieuwe documenten worden opgeleverd. Op dit moment is er een aantal documenten in ontwikkeling, waaronder een handleiding.

Dit document is een uitgave van team AVG@JenV van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Contact: AVG@minVenj.nl

Inleiding: wat is de richtlijn gegevens- bescherming opsporing en vervolging?

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. De AVG is rechtstreeks van toepassing in de lidstaten van de Europese Unie. De politie- en justitiële samenwerking in strafzaken valt niet binnen de werkingssfeer van de AVG. Ter bevordering van de samenwerking op het terrein van politie en justitie hebben het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging aangenomen.

Voluit:

Richtlijn (EU) 2016/680 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (Richtlijn 2016/680 van 27 april 2016, PbEU 2016, L119). [Klik hier](#) voor de volledige tekst van de richtlijn.

Waarop heeft de richtlijn betrekking?

De richtlijn is kort gezegd van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door politie en justitie en andere bevoegde autoriteiten ten behoeve van de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten en de tenuitvoerlegging van straffen. De richtlijn beoogt de waarborgen voor burgers in de lidstaten bij de verwerking van hun persoonsgegevens op een gelijkwaardig hoog niveau te brengen en de uitwisseling van persoonsgegevens te vergemakkelijken. De richtlijn is, anders dan de AVG, niet rechtstreeks van toepassing in de lidstaten van de Europese Unie. De bepalingen in de richtlijn moeten worden opgenomen in de nationale wetgeving. In Nederland wordt de richtlijn geïmplementeerd in de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en daaronder vallende besluiten.

Stand van zaken december 2018

De richtlijn wordt geïmplementeerd in de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Het wetsvoorstel tot wijziging van de Wpg en de Wjsg is op 16 oktober 2018 aanvaard door de Eerste Kamer. Na ondertekening is de wet in het Staatsblad gepubliceerd (Stb. 2018, 401). De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

|| Toepassingsgebied: wanneer is de richtlijn van toepassing en wanneer de AVG?

De richtlijn (afgekort: RL) is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten, of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid (artikel 2, eerste lid, van de RL).

De richtlijn bevat - net als de AVG - regels voor de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van hun persoonsgegevens. Daarbij moet het gaan om de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde, alsmede om de niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

Voor wat betreft het toepassingsbereik sluiten de AVG en de richtlijn elkaar uit: waar de richtlijn geldt is de AVG niet van toepassing (zie artikel 2, tweede lid, onder d, van de AVG).

Wat zijn de voornaamste vereisten voor de toepasselijkheid van de richtlijn?

De richtlijn is – samengevat – van toepassing als ten minste is voldaan aan de volgende vereisten: het gaat om *persoonsgegevens* die worden verwerkt (1) voor de *doeleinden* van de richtlijn en (2) door *autoriteiten die bevoegd* zijn voor de doeleinden van de richtlijn.

1. *De richtlijn geldt voor de verwerking van persoonsgegevens voor de volgende doeleinden:* de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en vervolging van strafbare feiten en de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid (door bevoegde autoriteiten). Hieronder vallen bijvoorbeeld de handhaving van de openbare orde, de strafrechtspleging en de uitvaardiging en tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke sanctie.

Buiten het toepassingsgebied van de richtlijn valt bijvoorbeeld de verwerking van persoonsgegevens bij de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag, bij de verlening van een vergunning en het toezicht daarop, en bij de uitvoering van de vreemdelingenwetgeving. Op deze verwerkingen is de AVG van toepassing.

2. De richtlijn geldt als de persoonsgegevens worden verwerkt voor de doeleinden van de richtlijn door (onder meer) de volgende bevoegde autoriteiten: de politie, de Koninklijke marechaussee, de bijzondere opsporingsdiensten, de rijksrecherche, officieren van justitie, strafrechters, het College van procureurs-generaal en de minister van Justitie en Veiligheid. Buitengewoon opsporingsambtenaren vallen ook als bevoegde autoriteiten binnen de reikwijdte van de richtlijn, ongeacht of zij bij een overheidsorganisatie of een particuliere instelling (bijvoorbeeld de Nederlandse Spoorwegen) in dienst zijn (zie definitie van 'bevoegde autoriteit' in artikel 3, zevende lid, van de RI).

Geén bevoegde autoriteiten in de zin van de richtlijn zijn bijvoorbeeld de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ), Stichting Halt, en de reclasseringsinstellingen. Wanneer zij persoonsgegevens verwerken is de AVG daarop van toepassing (met inbegrip van persoonsgegevens betreffende strafbare feiten en strafrechtelijke veroordelingen).

Meestal zijn bevoegde autoriteiten, naast hun richtlijntaken, tevens belast met taken die niet worden verricht met het oog op de doeleinden van de richtlijn, bijvoorbeeld personeelszaken. Op de verwerking van persoonsgegevens voor die andere taken is niet de richtlijn, maar de AVG van toepassing.

Zie ook:

Voor meer toelichting en voorbeelden zie [Memorie van toelichting](#) Tweede Kamer 2017-2018, 34889, nr. 3 blz 8-10

Wanneer is de richtlijn niet van toepassing?

De richtlijn is - evenals de AVG - niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens:

- buiten het grondgebied van de lidstaten/Nederland: de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustasius en Saba), hoewel zij staatkundig deel uitmaken van Nederland, en de landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden (Aruba, Curaçao en Sint Maarten) zijn aangemerkt als 'Landen en Gebieden Overzee' waar het recht van de Europese Unie (EU) niet van toepassing is, tenzij dat uitdrukkelijk is geregeld; zie ook onder VI (Belangrijkste wijzigingen in de wetgeving).
- in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het recht van de EU vallen, zoals van de Algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst en de Militaire inlichtingen- en veiligheidsdienst, en
- bij de uitvoering van activiteiten die onder het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid vallen.

De richtlijn is ook *niet* van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens bij inzet of beschikbaarstelling door de krijgsmacht. Hierop is de AVG wel van overeenkomstige toepassing verklaard in de Uitvoeringswet AVG.

Tenslotte is de richtlijn - evenals de AVG - niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens:

- die betrekking hebben op rechtspersonen, zoals naam en rechtsvorm en contactgegevens van de rechtspersoon;
- door een natuurlijke persoon voor een zuiver persoonlijke of huishoudelijke activiteit.

Zie ook:

[Memorie van toelichting](#), Tweede Kamer 2017-2018, 34889, nr. 3, blz. 7 -10

Belangrijkste elementen van de richtlijn

De richtlijn beoogt de bescherming van persoonsgegevens die door de opsporingsdiensten, het Openbaar Ministerie, de rechterlijke macht en de minister van Justitie en Veiligheid worden verwerkt binnen de EU zoveel mogelijk te **harmoniseren**. De richtlijn belet de lidstaten niet uitgebreidere waarborgen te bieden voor de bescherming van persoonsgegevens.

Wat zijn de belangrijkste elementen van de richtlijn?

- Een uitgebreide **regeling voor de verstrekking van informatie** aan de betrokkene. Dit zijn in de eerste plaats regels rond de wijze van verstrekking. In de tweede plaats betreft dit regels rond de actieve verstrekking van informatie over de gegevensverwerking aan de betrokkene. Dit kan worden gedaan op een website (overweging 42 RL). In specifieke gevallen moet de betrokkene echter worden geïnformeerd over aspecten als de rechtsgrond voor de verwerking, de bewaartermijnen en de categorieën van de ontvangers van de gegevens. Dit betreft in de derde plaats het recht op inzage van de verwerkte gegevens (op verzoek). De informatieverstrekking kan worden uitgesteld, beperkt of achterwege gelaten vanwege bepaalde maatschappelijke belangen, zoals de voorkoming van nadelige gevolgen voor de opsporing of vervolging van strafbare feiten. De betrokkene kan zijn rechten ook via de toezichthoudende autoriteit uitoefenen.
- Een uitgebreide **regeling voor de doorgifte van persoonsgegevens** aan 'derde landen' (ter onderscheiding van de lidstaten), ten behoeve van de doeleinden van de richtlijn. Met deze regeling wordt nauw aangesloten bij die van de AVG, waarbij specifieke voorzieningen worden geboden voor de gevallen waarin de belangen van opsporing en vervolging nopen tot gegevensuitwisseling ondanks het ontbreken van een adequaat niveau van gegevensbescherming.
- Uitgebreide **waarborgen rond de beveiliging en bescherming van persoonsgegevens**. Dit omvat onder meer de **verplichting tot logging** van gegevens ten behoeve van de controle van de rechtmatigheid van de gegevensverwerking en de waarborging van de beveiliging van de gegevens. De richtlijn voorziet in de mogelijkheid van uitstel van de loggingsverplichting voor bepaalde systemen tot 2023 of, in uitzonderlijke omstandigheden, tot 2026.

- **Verplichtingen voor de verwerkingsverantwoordelijke tot:**
 - het in voorkomend geval, en voor zover mogelijk, maken van een duidelijk onderscheid tussen verschillende **categorieën van betrokkenen**, zoals verdachten, veroordeelden, slachtoffers of getuigen.
 - het **melden van inbreuken** in verband met persoonsgegevens (datalekken) aan de toezichthoudende autoriteit (de Autoriteit persoonsgegevens). Van melding aan de betrokkene kan in bepaalde gevallen worden afgezien. In beginsel wordt de inbreuk ook aan de betrokkene meegedeeld. Onder bepaalde voorwaarden kan van de melding worden afgezien, onder meer als de gegevens voor derden onbegrijpelijk zijn (vanwege versleuteling).
 - het **bijhouden van een register** van alle categorieën van onder hun verantwoordelijkheid vallende verwerkingsactiviteiten.
 - het opstellen van een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** (afgekort als GEB, ook bekend als privacy impact assessment of PIA) bij verwerkingsactiviteiten die waarschijnlijk een hoog risico inhouden voor rechten en vrijheden van personen. Dit betreft in het bijzonder verwerkingen waarbij nieuwe technologieën worden gebruikt. Download [hier](#) het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling Rijksdienst (PIA).
 - het **voorafgaand raadplegen van de toezichthoudende autoriteit**, voordat persoonsgegevens in een nieuw bestand worden opgenomen. Dit is onder meer aan de orde wanneer een soort verwerking, in het bijzonder een verwerking waarbij nieuwe technologieën worden gebruikt, gelet op de aard, de reikwijdte, de context of de doeleinden daarvan, waarschijnlijk een hoog risico voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen oplevert.
 - het **aanwijzen van een functionaris voor gegevensbescherming** (FG). De FG wordt belast met het adviseren van de verwerkingsverantwoordelijke over de naleving van de wettelijke verplichtingen op basis van de richtlijn, het toezicht op de naleving van die verplichtingen en het optreden als contactpunt voor de toezichthoudende autoriteit. De FG bekleedt in dit kader een onafhankelijke positie.
 - **Geen specifieke regels over de bewaartermijnen**. De lidstaten moeten voorzien in passende termijnen voor het wissen van persoonsgegevens of voor een periodieke evaluatie van de noodzaak van de opslag van persoonsgegevens.
 - **Geen specifieke regels over de verstrekking van persoonsgegevens aan derden en verdere verwerking (ook binnen de eigen organisatie voor een ander doel)**. Verdere verwerking voor andere doelen is mogelijk als dit krachtens het Unierecht of het lidstatelijke recht is toegestaan.
 - **Geen specifieke regels over de bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteit**. Bij wet moet worden voorzien in effectieve onderzoeksbevoegdheden. Dit omvat ten minste de bevoegdheid om toegang te verkrijgen tot alle persoonsgegevens die worden verwerkt. Tevens moet bij wet worden voorzien in effectieve bevoegdheden tot het treffen van corrigerende maatregelen.

Zie ook:

[Memorie van toelichting](#), Tweede Kamer 2017-2018, 34889, nr. 3, blz. 4-5 (De richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging in vogelvlucht) en blz. 18-21 (De consequenties van de richtlijn).

IV Belangrijkste inhoudelijke overeenkomsten en verschillen tussen de richtlijn en de AVG

- De AVG ziet op de verwerking van persoonsgegevens die is gebaseerd op privaatrechtelijke en bestuurlijke rechtsverhoudingen. De AVG heeft daarom een ruimer toepassingsbereik en staat meer gronden toe voor de verwerking van persoonsgegevens dan de richtlijn. Verwerkingen als bedoeld in de richtlijn vinden hun grondslag in de wettelijke taken van de bevoegde autoriteiten en zijn gericht op de doeleinden van de richtlijn. Het verschil in toepassingsbereik, rechtsgrond en doel verklaart in belangrijke mate de verschillen tussen de richtlijn en de AVG.
- Niettemin is een groot aantal voorschriften nagenoeg hetzelfde. De belangrijkste definities in de richtlijn zijn hetzelfde als die in de AVG.
- Veel **verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke** zijn zowel opgenomen in de richtlijn als de AVG, waarbij de uitwerking in de richtlijn, vanwege het specifieke toepassingsgebied, op onderdelen in meer of mindere mate afwijkt. Voorbeelden zijn:
 - de melding van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de toezichthoudende autoriteit en aan de betrokkene (artikelen 30 en 31 RI en 33 en 34 AVG),
 - het treffen van passende technische en organisatorische maatregelen ter bescherming en beveiliging van de gegevens (artikelen 19, 20 en 29 RI en 24, 25 en 32 AVG),
 - het bijhouden van verwerkingsactiviteiten in een register (artikelen 24 RI en 30 AVG),
 - het opstellen van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (artikelen 27 RI en 35 AVG),
 - de informatieverstrekking aan de betrokkene (artikelen 13 RI en 13 en 14 AVG) en
 - de kennisgeving van rectificatie (artikelen 16, zesde lid, RI en 19 AVG).
- De **rechten van de betrokkene** op grond van de AVG en de richtlijn verschillen: de betrokkene heeft géén recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens als bedoeld in de richtlijn, zoals onder de AVG het geval kan zijn. De richtlijn biedt mogelijkheden tot beperking van het inzage-recht om (onder andere) nadelige gevolgen voor de doeleinden van de richtlijn, zoals opsporing en vervolging, te voorkomen (artikel 15 RI). De betrokkene moet op grond van de richtlijn zijn rechten ook via de toezichthoudende autoriteit kunnen uitoefenen (artikel 17 RI).
- Anders dan de AVG bevat de richtlijn een verplichting tot **logging**, de geautomatiseerde vastlegging van gegevens over de gegevensverwerking (artikel 25 RI).
- De richtlijn en de AVG verschillen wat betreft de **bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteit**. De AVG voorziet in verstrekende bevoegdheden voor de toezichthoudende autoriteit, zowel op het gebied van de corrigerende maatregelen als op het gebied van de sanctionering. De richtlijn laat de lidstaten op dit terrein meer ruimte voor eigen afwegingen (artikelen 47 en 57 RI).

V Implementatie van de richtlijn in wet- en regelgeving

De richtlijn is gericht tot de lidstaten. De lidstaten moeten gevolg geven aan de richtlijn door hun nationale wet- en regelgeving in overeenstemming te brengen met de eisen van de richtlijn. Met de volgende nieuwe regelgeving kan worden voldaan aan de eisen die de richtlijn stelt.

1. Wet tot wijziging van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Ter implementatie van de richtlijn heeft de Nederlandse regering een wetsvoorstel ingediend. Inmiddels is dit voorstel 'wet' geworden: Wet van 17 oktober 2018 tot wijziging van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens ter implementatie van Europese regelgeving over de verwerking van persoonsgegevens met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen (hierna: wijzigingswet). [Klik hier](#) voor de publicatie in het staatsblad.

De wijzigingswet implementeert de richtlijn in de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Daarnaast worden met deze wijzigingswet artikel 27b van het Wetboek van Strafvordering (inzake het strafrechtsketennummer) en artikel 14 van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (inzake de Financiële inlichtingen eenheid) aangepast.

Het wetsvoorstel is op 16 oktober 2018 aanvaard door de Eerste Kamer (Kamerstukken 2017-2018, 34889). Na ondertekening is de wijzigingswet in het Staatsblad gepubliceerd (Stb. 2018, 401). De artikelen van deze wijzigingswet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

2. Uitvoeringswet AVG en Aanpassingswet AVG

De wijzigingswet is onderdeel van een breder pakket dat de wetgeving heeft aangepast aan de richtlijn en de AVG, bestaande uit:

- **Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (Stb. 2018, 144).**
Daar waar de AVG ruimte laat voor nationale keuzes bij de uitvoering van de AVG, zijn deze door Nederland ingevuld in de Uitvoeringswet AVG. Bepalingen uit de richtlijn met betrekking tot de nationale toezichthouder (de Autoriteit persoonsgegevens) zijn hierin al deels opgenomen (zie artikel 6 e.v. Uitvoeringswet AVG).
- **Aanpassingswet Algemene verordening gegevensbescherming (Stb. 2018, 247).**
Deze wet voorziet, naast aanpassing van alle verwijzingen naar de Wet bescherming persoonsgegevens in de wetgeving, in een grondslag voor een tijdelijke regeling voor de buitengewoon opsporingsambtenaren, vooruitlopend op het ontwerpbesluit voor buitengewoon opsporingsambtenaren (zie verder onder 3, en VI).

3. Algemene maatregelen van bestuur

Ter implementatie van de richtlijn zijn twee algemene maatregelen van bestuur opgesteld met nadere regels op grond van de Wpg en de Wjsg:

- **het ontwerpbesluit implementatie richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging;** hiermee wordt voorzien in aanpassing van drie bestaande besluiten: het Besluit politiegegevens (Bpg), het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (Bjsg) en het Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten (Bpg bod);
- **het ontwerpbesluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren;** hiermee wordt de verwerking van persoonsgegevens door buitengewoon opsporingsambtenaren onder de reikwijdte van de Wet politiegegevens gebracht.

Deze ontwerpbesluiten zijn nog niet vastgesteld. Na vaststelling zullen de besluiten in het Staatsblad worden gepubliceerd. De besluiten treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

VI Belangrijkste wijzigingen in de wetgeving

Er worden geen andere wijzigingen aangebracht in de Wpg en de Wjsg dan noodzakelijk is om te voldoen aan de vereiste elementen in de richtlijn (vermeld onder III). Waar in de wet uitgebreidere waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens bestaan dan is vereist door de richtlijn, blijven deze behouden. De Autoriteit persoonsgegevens blijft de toezichthoudende autoriteit op grond van de gewijzigde Wpg en Wjsg.

De implementatie van de richtlijn in de Wpg en de Wjsg brengt voor een aantal organisaties van bevoegde autoriteiten een **wijziging in het wettelijk regime** met zich mee voor de verwerkingen van persoonsgegevens. Het gaat met name om verwerkingen die voorheen onder de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vielen, en nu ten gevolge van de richtlijn onder de Wpg of de Wjsg komen te vallen. Andersom vallen sommige politietaken nu onder de AVG. Zij moeten worden uitgezonderd van het regime dat op de verwerking van politiegegevens van toepassing is in de Wpg (zie hierna).

Zie ook:

[Memorie van toelichting](#), Tweede Kamer 2017-2018, 34889, nr. 3 § 10
implementatietabellen: blz. 38-46 voor de implementatie in de Wpg;
blz. 46-56 voor implementatie in de Wjsg.

Belangrijkste wijzigingen in de Wet politiegegevens (Wpg)

Definitie 'politiegegevens'

Politiegegevens zijn in artikel 1 van de Wpg gedefinieerd als persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de uitoefening van de politietoek, bedoeld in de artikelen 3 en 4 van de Politiewet 2012. Als gevolg van de richtlijn zijn persoonsgegevens die de politie verwerkt in het kader van de uitvoering van wettelijke voorschriften en de Vreemdelingenwet 2000 in de nieuwe definitie uitgezonderd. De Wpg is op die verwerkingen dan ook niet meer van toepassing (zie hierna). De verwerking van persoonsgegevens in het kader van de handhaving van de openbare orde en hulpverlening als onderdelen van de politietoek blijft *wel* onder de reikwijdte van de Wpg vallen.

Buitengewoon opsporingsambtenaren

De toepassing van de Wpg wordt uitgebreid tot de verwerking van persoonsgegevens door buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) die niet behoren tot de politie, de Koninklijke marechaussee of een bijzondere opsporingsdienst, en die in dienst zijn van bijvoorbeeld de Nederlandse Spoorwegen, Natuurmonumenten of een ander bedrijf of instelling, en die zijn belast met de opsporing van bepaalde categorieën strafbare feiten.

De verwerking van persoonsgegevens door boa's bij de opsporing van strafbare feiten valt onder de richtlijn. Omdat deze voorheen onder de Wbp viel, en niet onder de Wpg, wordt deze nu *wel* binnen de reikwijdte van de Wpg gebracht: in de wet tot wijziging van de Wpg wordt een boa als ambtenaar van politie aangemerkt; en een aantal bepalingen uit de Wpg met betrekking tot de verwerking van politiegegevens wordt door een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 46, eerste lid, van de Wpg (het ontwerpbesluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren) van overeenkomstige toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door de boa's.

Nu de Wbp is ingetrokken, terwijl de AVG niet van toepassing is op de boa's, is, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wijziging van de Wpg en het ontwerpbesluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren, de *Tijdelijke regeling inzake de toepassing van de Wet politiegegevens* van kracht. Hiermee wordt de verwerking van persoonsgegevens door boa's gedeeltelijk onder het regime van de Wpg gebracht. Deze regeling vindt zijn grondslag in de Aanpassingswet AVG, is sinds 3 oktober 2018 van kracht en werkt terug tot en met 25 mei 2018, het moment waarop de AVG van toepassing werd en de Wbp werd ingetrokken.

Vreemdelingentaak

Onder de politietaak op grond van de Politiewet 2012 valt de uitvoering van de bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 opgedragen taken (vreemdelingentaak). Hieronder valt de bediening van de daartoe door de minister voor Immigratie en Asiel aangewezen doorlaatposten ter uitvoering van de Vreemdelingenwet (grensbewakingstaak). In de huidige situatie valt de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de uitvoering van deze taken onder de reikwijdte van de Wpg. Nu de vreemdelingentaak en de grensbewakingstaak geen betrekking hebben op de uitvoering van de taken van de richtlijn, valt de gegevensverwerking voor deze taken onder de AVG, en wordt deze taak uitgezonderd van de reikwijdte van de Wpg (artikel 1, onderdeel a, van de gewijzigde Wpg).

Uitvoering wettelijke voorschriften

Onder de politietaak op grond van de Politiewet 2012 valt ook de verwerking van gegevens ten behoeve van de uitvoering van wettelijke voorschriften waarmee de minister van Justitie en Veiligheid is belast. Bijvoorbeeld het toezicht in het kader van aan de korpschef geattribueerde taken in de Wet wapens en munitie, de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, en de Wet explosieven voor civiel gebruik. In de wet tot wijziging van de Wpg worden deze taken niet onder de doeleinden van de richtlijn geschaard, maar onder de reikwijdte van de AVG. De gegevensverwerking voor deze taken wordt dan ook van de reikwijdte van de Wpg uitgezonderd (artikel 1, onderdeel a, van de gewijzigde Wpg).

Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Voor de uitvoering van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV, ook bekend als de Wet Mulder) door de ambtenaren van de politie geldt dat de verwerking van persoonsgegevens wél onder de reikwijdte van de Wpg blijft vallen. Dit is uitdrukkelijk bepaald in artikel 1, onderdeel a, van de gewijzigde Wpg. Wanneer eenmaal is besloten tot een administratiefrechtelijke afdoening van een overtreding, dan is vervolgens de AVG van toepassing voor dat doel. Zie verder onder de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba)

De Wpg voorziet in de mogelijkheid van verstrekking van politiegegevens aan verwerkingsverantwoordelijken op de BES-eilanden. Omdat de richtlijn niet van toepassing is op de BES-eilanden, zal een aantal uitvoeringsbepalingen in de gewijzigde Wpg waarin verplichtingen uit de richtlijn zijn opgenomen niet gaan gelden voor de BES-eilanden. Overeenkomstig het systeem van de richtlijn gelden de BES-eilanden in de gewijzigde Wpg als 'derde land' (ter onderscheiding van de lidstaten). De doorgifte van politiegegevens aan de BES-eilanden kan dan plaatsvinden binnen de kaders die gelden voor de doorgifte van politiegegevens aan derde landen.

Belangrijkste wijzigingen in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg)

Definities

Omdat de richtlijn zich uitstrekt tot de strafrechtspleging en de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen, worden in de Wjsg aan de bestaande indeling van 'justitiële gegevens', 'strafvorderlijke gegevens' en rapporten in 'persoonsdossiers' twee categorieën van gegevens toegevoegd: gerechtelijke strafgegevens en tenuitvoerleggingsgegevens (zie hierna). De Wjsg rekent tot justitiële en strafvorderlijke gegevens ook gegevens over een rechtspersoon, hoewel de richtlijn daar geen betrekking op heeft.

Om te voorkomen dat de rechtsbescherming ten aanzien van deze gegevens wordt aangetast, omvatten de twee nieuwe categorieën eveneens gegevens over een rechtspersoon.

Gerechtelijke strafgegevens

Het toepassingsbereik van de Wjsg wordt verruimd met de verwerking van zogenoemde gerechtelijke strafgegevens. Deze zijn gedefinieerd als: persoonsgegevens of gegevens over een rechtspersoon die zijn verkregen in het kader van het behandelen en beslissen van zaken waarop het Nederlandse strafrecht van toepassing is en die in een gegevensbestand zijn of worden verwerkt (artikel 1, onderdeel e, Wjsg). Daarbij moet worden bedacht dat het toezicht door de Autoriteit persoonsgegevens zich beperkt tot de procedurele kant van de verwerking van persoonsgegevens bij de behandeling van strafzaken, en geen betrekking heeft op de rechterlijke taak in de beoordeling van die zaken (TK 2017-2018, 34889, nr. 3, blz. 29). Voor deze categorie gegevens is in de wijzigingswet voorzien in een aparte titel in de Wjsg (titel 3B, artikel 51e en verder, Wjsg). Verwerkingsverantwoordelijken zijn de gerechten, bedoeld in artikel 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie (artikel 1, onderdeel k, Wjsg).

Tenuitvoerleggingsgegevens

Het toepassingsbereik van de Wjsg wordt verruimd met de verwerking van zogenoemde tenuitvoerleggingsgegevens. Deze zijn gedefinieerd als: persoonsgegevens of gegevens over een rechtspersoon inzake de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen, die in een dossier of een ander gegevensbestand zijn of worden verwerkt. Voor deze categorie gegevens is in de wijzigingswet voorzien in een aparte titel in de Wjsg (titel 3A, artikel 51a en verder, Wjsg). Verwerkingsverantwoordelijke is de minister van Justitie en Veiligheid als het gaat om de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel. Voor andere sancties, zoals taakstraffen en strafbeschikkingen is het College van procureurs-generaal verwerkingsverantwoordelijke (artikel 1, onderdeel k, Wjsg).

Voor een aantal verwerkingen in de strafrechtketen heeft deze wijziging van de Wjsg een wijziging van het wettelijk regime tot gevolg. Hier volgen twee voorbeelden.

Voorheen viel de verwerking van persoonsgegevens door het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) ten behoeve van de afdoening van een overtreding van de WAHV onder het regime van de Wbp. Voor de gegevensverwerking rond de strafrechtelijke afdoeningen wordt het regime van de Wbp vervangen door dat van de Wjsg. De persoonsgegevens in de fase van de tenuitvoerlegging vallen dan onder de 'tenuitvoerleggingsgegevens'. Als is besloten tot een administratiefrechtelijke afdoening van een overtreding dan is de AVG van toepassing op de gegevensverwerking voor dat doel.

Ook de persoonsgegevens die door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) worden verwerkt ten behoeve van de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en strafrechtelijke vrijheidsbenemende maatregelen zijn 'tenuitvoerleggingsgegevens'. Het regime van de Wbp dat voorheen van toepassing was op de verwerking van deze gegevens wordt vervangen door dat van de Wjsg.

BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba)

Net als in de Wpg, worden de BES-eilanden in de Wjsg aangemerkt als 'derde land'. Voor de doorgifte van persoonsgegevens aan de BES-eilanden geldt het regime voor de doorgifte van persoonsgegevens aan 'derde landen', ter onderscheiding van de lidstaten van de Europese Unie.

Zie ook:

[Memorie van toelichting](#), Tweede Kamer 2017-2018, 34889, nr. 3, blz. 10 e.v. (Wpg) en blz. 13 e.v. (Wjsg)

VII Waar kan ik terecht voor meer informatie?

Documentatie en tools

- *Tekst van de volledige richtlijn bij de autoriteit Persoonsgegevens*
- *Wijzigingswet* (Wet van 17 oktober 2018 tot wijziging van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens)
- *Het dossier van de wijzigingswet bij Eerste kamer*
- *Memorie van toelichting*
- www.rijksoverheid.nl/AVG
- Een gedetailleerde handleiding voor de richtlijn in ontwikkeling (januari 2019)

Bij wie kan ik terecht als ik vragen heb over de nieuwe richtlijn?

Voor informatie en vragen over de nieuwe richtlijn kunt u het beste contact opnemen met de privacy functionaris of daarvoor aangewezen contactpersoon van uw organisatie. Bij een aantal taakorganisaties van JenV lopen al implementatieprogramma's en kunt u daarbij terecht voor meer informatie.

TIP

Sommige producten die zijn ontwikkeld om te voldoen aan de AVG kunnen ook gebruikt worden als je onder de richtlijn valt, zoals het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling. Kijk op www.rijksoverheid.nl/AVG voor modellen en voorbeelden.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

versie 1.0 | 6 december 2018

December 2018 | 117623